

Székely Közélet

Politikai, közgazdasági és társadalmi ujság

Előfizetési árak:
Egész évre 50 Lei, félévre 25 Lei, negyedévre 13 Lei.
Egyes szám ára 1 Lei.

Felelős szerkesztő:
TOMPA LÁSZLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Bulevardul Regele Ferdinand (Kossuth-utca) 14. sz.
Telefonszám: 34.
Megjelenik minden vasárnap.

Mulik a nyár,

s el is mulik — úgy látszik — a nélkül, hogy akár a mi saját belső politikánkban, akár a világpolitikában megnyugvást, végleges elrendeződést teremtett volna.

Pedig erre készültek, ilyesmit vártak az elején a politikai faktorok, de vártak különösen a világ sokat zaklatott, fáradt néptömegei is. Ehelyett a legutóbbi világpolitikai konferenciák is eredménytelenül oszlottak fel. A franciáknak a németek elleni agyarkodása még fenyegetőbb, s az angoloknak a franciákkal — éppen a német kérdésben — kiélesedett ellentéte még nagyobb. A pénzpiacra a német márka, magyar korona értéke állandóan hullámzik, táncol, zuhan lefelé, zavarja a többi valutát, s emiatt bizonytalanná válik a megélhetés, kétség a munka értéke és minden. Sehol megállapodás, semmi stabilizáció.

*

Belső politikánk felé tekintve, sem láthatunk tisztább képet. A nemzeti párt, s a vele tartó kisebb ellenzéki csoportok a kormány ellen az ediginél is keményebb, elke-seredettebb harcot hirdetnek.

E közben bukkan fel ismét a magyar-román perszonális unió már többször szárnyra bocsátott híre is, anélkül azonban, hogy az ember mindezekről valami biztos adatot meg tudhatna, vagy a jövő felé kilátáshoz juthatna. Annyi bizonyos, hogy gróf Teleki Pál volt magyar miniszterelnök és külügyminiszter valamilyen dologban nemrég Romániában járt. Hogy volt-e politikai küldetése, titok fedi. A román kormánynak az itt élő magyar kisebbségekkel szemben most is folytatott eddigi politikája azonban tamaskodásra kész-tet abban, hogy valami nagy barátkozást akarnának Bratiánuék Magyarországgal elő-készíteni.

Nyílt levél

Sipos Béla főmérnök urhoz.

Engedje meg a főmérnök ur nekem, mint e város egyik adófizető polgárának, hogy a köz-gazgatási bizottság f. hó 10-iki ülésén előter-jesztett javaslatához (miután nekem, egyszerű polgárnak, nem adatott meg a szerencse, hogy az ülésen jelen lehessenek) megjegyzéseimet e levél alakjában tehessem meg. Olvastam a „Székely Közélet” 33. számában ismertetett jelentéséből, hogy a vármegyei utak siralmas állapotban van-nak, az állam pedig nem ad megfelelő segélyt és más elegendő fedezet e célra sincsen. Jav-asolja a bizottságnak a vasuti vámrendszer beho-zatalát, amelyből évente 100,000 leu bevétel re-mélhető.

Miután a főmérnök ur javaslata egy egész város iparosságának és kereskedői osztályának érdekét érinti, mert a tervezett vámrendszer beho-zatala az általuk rendelt árukra vettetének ki, nem mulaszthatom el óvást emelni és tiltakozni, hogy nálunk nélkül ilyen fontos ügyben határo-zatot hozzanak. Ha a javaslat valóra válna, újabb megterhelhetést, megadóztatást jelentene iparra és kereskedelemre nézve, mert mint vá-rosi adófizetők utadó címén már egyszer meg vagyunk adózva és nem járulhatunk olyan intéz-mény fenntartásához, amelyet az állam köteles fenntartani.

A mindenkori kormányoknak a multban sem volt pénze ilyen című kiadásokra, de mikor a közigazgatás talpra állott, élén a főispán ur-al, akkor az utak javítására mindig előkerült egy pár százezer korona. Ilyen helyes politikával építette fel volt agilis alispánunk a séta-téri vas-hidat és ilyen körülmények között épült ki a szombatfalvi új ut is. Nem kell elcsüggedni, fő-mérnök ur, meg kell keresni a helyes utat, amely a jóindulatában zárkózott kormány szívé-hez vezet. Van nekünk közbecsülésben álló pre-fektusunk, aki a város és a megye fejlődését szíven viseli, van nekünk még néhány lelkes köz-igazgatási bizottsági tagunk, akik bizonyára a helyzet magasiatán állanak, fogjanak össze, köve-teljék a kormánytól jogainkat, én hiszem, hogy az e jogos követelésünk elől nem zárkozhatik el. Ebből a szempontból kiindulva a főmérnök ur javaslatát nem tartom szerencsésnek, mert egy város iparossága és kereskedői osztálya, amely ma küzd a létért és 17-20-féle megadóztatá-sért, nem venne szívesen, — de el sem bírna — egy újabb és talán súlyosabb megadóztatást. Vi-szont a főmérnök ur városunkba telepedvén le, Odorheiu Udvarhely város polgára lett, s mint ilyennek kötelessége tudásával, széles látóköré-vel közreműködni, hogy e város fejlődése előmoz-dítottassék.

Mint az áll. építészeti hivatal főnökét ké-rem, álljon fel a város egyik olyan pontján, ahonnan beláthatja a város minden részét, ta-pasztalati fogja, hogy mennyire el vagyunk ma-radva más hasonszerű városoktól. Meg fogja látni, főmérnök ur, mennyi por, bűz és piszok között élünk. Nincsen tiszta ivóvizünk, nincsen szennycsatornánk, a folyókák tele vannak rot-hadt, bűzös levegővel, hiába minden jóakatu fer-tőtlenítés, pár perc múlva a legújabb, apró por-kavicsokkal eszközölt kövezésnek szélkavart pora meghusitja a lakók minden igyekezetét, hogy a miazmákat terjesztő piszkot megsemmisítsék. Nincsen e szegény városnak egy utcai öntözője, amellyel az eltikkadt és elbágyadt lakosságnak némileg tűrhető levegőt biztosítson. Főmérnök urnak nem tűnt-e fel, hogy e városnak — egyet-len sétatérét kivéve, amelynek szombatfalvi és a város felőli része a Küküllő-part mentén ma is bűzös szemétdombokkal van körül bástyázva és dudvával benöve — egyetlenegy parkja sincsen?

Pedig a létért robotoló, fáradt városi em-ber, kinek nincsen módja drága fürdők látogatá-sára, gyakran vágyódik pár percre hűvös és ár-nyékos ligetbe. A városnak sok olyan része van, amelyet kevés költséggel már régen át lehetett volna árnyas ligetvé alakítani. A főmérnök ur, mint szakember bizonyára sokszor gondolt az ott disztelenkedő libák és kóbor malacok piactéri

tanyájára, a vármegyei ház előtti kopasz térre, amely pár év óta ott áll pusztán, piszkosan bá-mulva a vármegye és a városházára, a multra, amikor még a képviselőtestületben ádás har-cot vívtak, hogy vajjon lebontsák-e a téren disztelenkedő csizmadia árucarnokot, hogy helyét egy befásított árnyékos park disztse. E térség ma is piszkosan és szemetesen áll, várva azt a kevés idegent, aki elszánja magát, hogy nemes városunkat meglátogassa és kellemetlen emlékek-kel távozzék. Székely anyavárosunk geografiai fekvésénél és a körülötte elterülő fürdőknél fogva kevés jóakarattal, céltudatos munkával könnyen átalakítható lenne egy pompás fürdővárossá. A város vezetőségének kötelessége az építő munka megindítása. Erre a munkára szólítom fel a fő-mérnök urat is, csatlakozzék a város polgárságá-hoz, készítsünk terveket, melynek alapján meg-kezdhesük a város szépítését.

A főmérnök ur jeles szakember, a polgár-mester ur fiatatal és ambiciózus, aki nem rég személyesen jelentette ki, hogy a város szépíté-sére vonatkozólag már tervei vannak, csak arra vár, hogy a prefekt ur a városi tanács mellé egy szorgalmas, önértetes bizottságot nevezzen ki, amellyel megoszthassa a felelősséget. Ilyen alapon, főmérnök ur, lehetne a forgalomtól elzárt, elha-gyatott városunkból egy tisztább, modernebb ipari és kereskedelmi várost fejleszteni, amely ide vonná a regáti fürdőző közönséget, s ez pár hónapi üdü-lése alatt itt költené el jövedelmének egy részét. Föl kell lendíteni az ipari és kereskedelmi életet, idegenforgalmat kell teremtenünk és városunkat az idegenek előtt vonzóvá kell tennünk, akik ide jönnek, ne távozzanak el rossz emlékekkel. Ez volna jelen soraim célja, s ha ezeket az ujitásokat együt-tesen, jóakarattal sikerül a város részére megte-remteni, a főmérnök ur is előterjesztheti javas-latát és hiszem hogy e városnak nem lesz akkor egy iparosa és kereskedője, aki azt ne pártolná. Mindaddig azonban, amíg városunk ilyen siralmas állapotban tengődik, tiltakoznunk kell minden újabb megadóztatás ellen.

Tisztelettel:

Nagy János, iparos.

Beszámolás a Segesvárt tartott iskolaügyi kongresszusról.

A Segesvárt július 30-án tartott nagyjelen-tőségű iskolaügyi kongresszus rendezésével és elő-készítésével a Magyar Szövetség annak idején az udvarhelymegyei tagozatot bizta meg, melynek kebelében erre a célra egy nagyobb bizottság alakult, amely fáradhatatlan tevékenységgel ké-szítette elő a kongresszust. A bizottság elnöke Pál István apát-plebános, szenátor volt, aki az augusztus 22 én megtartott értekezleten az aláb-biakban számolt be a kongresszus lefolyásáról:

A kongresszus gondolata a legzélesebb ter-jedelmű volt, amennyiben hirdetmény és hírlap utján meghívtunk mindenkit az egész Románia területéről, aki a hitvallásos iskolát akarja. Emel-lett a kapcsolt területen levő mindenik egyháznak a hatóságát külön írásban is. A meghívásnak ez a kiterjesztése módot nyújtott volna vallás és nemze-tiségi különbség nélkül való összejövésre s a vallásos iskola ügyében való színvallásra. A magyar egyhá-zak kiküldöttei meg is jelentek; a német evan-gélikus egyház feje írásban válaszolt; a román

egyházak hatóságától értesítés nem érkezett, pedig mondani sem kell, hogy ennek mielő jelentősége lett volna, ami jelenlegi helyzetünkben. A kongresszus megtartására államkormányi engedélyt kértünk és kaptunk.

A kongresszust július 30-án d. u. 4 órakor tartottuk meg az Uzinger-kertben, amely közönséggel szorongásig megtelt. Sokan voltak, de sokan hiányoztak, akiknek ott kellett volna lenniük; de azért képviselőben ott volt az egész kapcsoló terület magyarsága, illetve a magyar egyházak mindenikének képviselője. A zsidóság sem adott feleletet a meghívásra.

A kongresszus sokkal jelentősebb volt, sokkal tartalmasabb volt és sokkal impozánsabban folyt le, mint ahogy arról a hírlapok silány jelentéseiből következtetni lehetne. Szégyene a hírlapírásnak, hogy egy ilyen kulturúgyról csak úgy ír, ahogy arról írt. Talán jelentőségét nem látta át.

Mivel a kongresszus rendezésével a Magyar Szövetség az udvarhelyi tagozatot bízta meg, sziveskedjenek ezt a jelentést a kongresszus lefolyásáról tudomásul venni.

A hozott határozatok végrehajtását a kongresszus reánk bízta. E körül a következő teendők lennének:

1. Mindenek előtt a kongresszusról a jegyzőkönyv elkészítendő, illetve ide vonatkozólag az óhaj az, hogy napló szerkesztessék és adassék ki a kongresszusról, amiben bentfoglaltassanak az előadások és a határozatok. A nyomtatási költség a Petőfi-ünnepség jövedelméből lenne kérendő.

2. A hozott határozatokat az egyházi hatóságok képviselői illetékes helyen bejelentvén, ide vonatkozólag nekünk teendők nem lenne. Legalább is az ő feladatuk volt arról jelentést tenni.

3. A hozott határozatok a törvényhozás két házának és a kormánynak megküldendők. Román nyelvre való fordításukra Kósa János dr. tanár kérendő fel. A szenátoroknak és a kamaratagoknak külön megküldeni fölöslegesnek látszik; nincs hozzá munkaerőnk.

4. A kongresszus rendezésével felmerült költségek fedezésére is a pénz a Petőfi-ünnepségek

jövedelméből lenne kérendő.

Az értekezlet Pál István apát beszámolóját köszönettel tudomásul vette. A javaslatokra vonatkozólag abban állapodott meg, hogy elegendőnek tartja a kongresszusnak jegyzőkönyvben való megőrkötését, mert a napló kiadására aligha lehetne fedezetet kapni. A kongresszus költségeinek fedezését pedig társadalmi uton eszközölk. A többi javaslatot változatlanul elfogadták, mely után az értekezlet véget ért.

A siménfalvi unitárius egyházközség ünnepe.

Az elmúlt vasárnap, f. hó 20-ika, Siménfalván emlékezetes napja marad s e napra jóleső érzéssel gondol vissza minden résztvevő, mert méreteiben e nap felül múlt minden ehhez hasonlító eddigi ünnepséget. A siménfalviak régóta készültek erre a napra s még az isteni gondviselés is kedvezni látszott, mert megelőző nap a tikkasztó hőség után végre esővel áldotta meg a vidéket, úgy hogy a hálaadás ünnepe kettőzött volt s a részvétel is e miatt nagyobb.

A hívek áldozatkészségéből rövid két hét alatt összeadott pénzből vásárolt és az Elekes Dénes és neje, ottani birtokos, Sándor fia emlékére ajándékozott, felszentelendő két harang gyönyörű ékesen szóló hangjai nemcsak az egyházközség híveit, hanem az egész Nyikó, Firtos, Gagy és Keresztur vidékének páratlan nagy számban odasereglett gazdáit és intelligens közönségét hívták e szépen fekvő régi templomba, mely az ünnepe egyik részének színhelye vala. Soha anyyi népet e templom falsi egyszerre be nem fogadtak, mint aznap, de a presbitérium dicséretre méltó rendezése mégis a templomban minden idegennek helyet szorított, s csak a helybelieknek s az igazán későn érkezettnek kellett a szertartást a templom ajtajából s annak udvaráról végig hallgatniok.

A hívek áldozatkészségéből ez alkalomra kijavított orgona szép hangjai és a Pap Dániel csehfalvi kántor-tanító énekvezérsége mellett közének nyitotta meg a templomi szertartást s ezután Lőrinczi István unit. esperes a temp'omi gyülekezeti üdvözlése után, lelkes szavakban üd-

vözölte az egyhangú bizalommal meghívott s újonnan beiktatandó Pál Dénes volt gyepesi lelkész, ki gyönyörű beszédben mutatkozott be. Mint egykori tábori lelkész őt sokan s jól ismerték a bemutatkozásával minden hívőjének — ki eddig nem ismerte is — feltétlenül megnyerte a szimpátiáját és bizalmát. Jól esett megnyerő alakját a szószéken látnunk, átgondolt s ritka nyugalommal elmondott beszédét hallgatnunk. Mi, akik az egyházközség utóbbi időben megzavart beléletét figyelhettük, bizó reménnyel tekintünk működése elé s hisszük, hogy egyházi beszédekben kifejezésre jutott „eszmeit” meg is tudja valósítani.

Ez után a nyikémeti tanítók dalárdája egy gyönyörű alkalmi, mindenkit magával ragadó dalt énekelt, majd Kiss Elek dr. kolozsvári unit. theologiai tanár tartotta meg, a két harangot felszentelő beszédét. Mindig élvezettel hallgattuk Kiss Elekot, de e beszéde neki is különös remeke volt. Lelket és szívet felemelő volt, midőn beszéde alatt az új harangok megszólaltak s kevésnek maradt a szeme szárazon a meghatottságtól, melyet szavai előidéztek.

Végül Lőrinczi esperes megáldván az új harangokat s azon áldozatkészséget, melyet az egyházközség hívei a harangbeszerzés körül tanúsítottak, példaképpen állította azt az idegen egyházközségek megjelent egyházi és világi képviselői elé, s az új lelkész szolgátságát beiktatta. Beszéde úgy az ifjú lelkészek, mint a közönségnek jól eső atyai intelem volt.

Ezután az egyházközségnek a vendégek tiszteletére rendezett közebéde következett, melyen 180 teríték volt; legnagyobbbrészt csak a vendégek számára, mert a siménfalviak — szép önzetlenséggel — helyeket mind átadták az idegeneknek s maguk a rendezés körül segédkeztek csupán. E szám is bizonyítja, hogy mekkora közönség lehetett jelen. A közebéd méltó folytatása volt a megkezdett ünnepségnek. Lőrinczi esperes ősz püspökünket, Ferencz Józsefet, a családjával jelenlévő Jakabházy Zsigmond dr. pesti orvos professzort és később Elekes Dénes dr. iskola-felügyelő gondnokot, Jakabházy dr. Kiss Elek dr. tanárt, Pap Zsigmond Lőrinczi esperest, Elekes Domokos dr. Sebesi János dr. volt alispán, ref. egyházmegyei gondnokot, Katona Ferenc a felszentelt 2 harang egyikének ajándékozóját: Elekes Dénest és családját s a már beiktatott lelkész a megjelent közönséget köszöntötte pohárköszöntőjében, míg Kiss János tanár a gazdaközönséget. Mindenik felszólalás értékes és a hangulathoz méltó volt.

Külön meg kell dicséretünk a siménfalviakat azért is, hogy a faluhelyen szokatlan nagy számú közönséget mintaszerűen látták el.

Az ünnepségre egybegyűlt közönség szórakoztatására este a nyikó menti dalárda gyönyörű estélyt adott s annak lezajlása után az „Ifjusági otthon”-ban és az iskola termében a legjobb hangulatban, virradatig tartó táncestély volt. A dalárda először jelent meg a nyilvánosság előtt, s attól sokat vártunk s nem csalódtunk s reméljük, hogy énekelésükben ezután gyakran gyönyörködhetünk. Beszámolóinkat befejezve, a sok szépért és fölemelőért hálás köszönettel tartozunk a siménfalviaknak s különösen Jánosi József tanítónak és Kádár Kálmán jegyzőnek s a presbitériumnak, kik a rendezés körül legtöbbet fáradoztak.

HIREK.

Augusztus 26

Kassay F. Albert dr.

A régi világnak egy érdekes és értékes, jellegzetesen markáns egyénisége tűnt el közülünk ismét. Kassay F. Albert dr. nyug. városi t. főorvos, f. hó 24-ikén, 72 éves korában meghalt. Abból a régi, de az új idők szellemét mégis megérteti tudó, azzal együtt haladó nemzedékből való volt, amely tanulással, tudással igyekezett magának tisztos pozíciót biztosítani, hogy abban embertársainak hasznára válhasson. Kassay Albert mindezt el is érte. Mint régi és nagy kiterjedésű családjának erőteljes sarja abból önérevel kiemelkedve, s annak egyuttal diszkrét és büszkeségévé válva, évtizedek során át tekintélyes, vezető szerepet töltött be a társadalmi élet mozgalmáiban.

Mint orvost nagy tudás és humánus felfogás jellemezte. Ritka erős judiciuma, belátása pedig képessé tette, hogy amit a közélet porond-

A nagyságos asszony.

— Irta: Gagyí Samu —

A Temesvár felé vezető vasúti vonal hidja végénél lubickolok a Maros hűsítő hullámaiban. Alább a partszéli iszapban vidám gyermekek zsinoros dalmányt mazolnak magukra, s mikor látják, hogy a híd lába felé indulok, ijedten kiáltják: „Moşule! moşule! acolo fuad.” (Nagyapó, nagyapó, ott mély!)

Moşule, moşule. E szavak eszembe juttatják, hogy bizony már jó régen volt az, mikor én az öreg nyugdíjas, mint kis székely gyermek a a firtosi hegyből eredő egyik patakocska szélén a megye gátja alatt fürdőztem, s a partszéli iszapban éppen úgy szabtam magamra zsinoros padrágot iszapból, mint ezek a fiúcskák itt, s Lőrinczi szomszédnak kis fia két lovunkat usztatta a gát alatti mély vízben. A két ló a vízbe fulladt. A gyermeket is nehezen lehetett kimenteni.

Ama, közel hét évtized előtti boldog gyermekorból, sok emlék ujul föl most a moşuleban. Így élénken emlékszem Rezi Ferkőre és feleségére s két kis leányukra, kik ott laktak az alsó falu végén, a *Diák szilvása* alatt épített kis házukban. Rezi a *Teke révénél* dusan nőtt hajlékony porongyból (kosárfűz) művészi izléssel kalácsos és ruhás kosarakat font az etédi leányok és asszonyok számára. Főnép közben szebbnél szebb *beszédeket* (meséket) mondogatott nekünk, szájtató gyermekeknek.

Pókos lovának a bőre ott száradt az ereszalatti rudon. Szent Márton nyara után vastag dér feküdt a mezőn. A vén pókossal Rezi már a hosszú télre elegendő tüzi fát hordott haza Ágozathól, s nem lévén házhelyén kívül más ingatlana, hel szénát kaszálhatott volna, a vén pókos a fáradság, hideg és éhség miatt elnyult a jégkristályokkal borított mezőn. Nem nagy kár érte. „A mér megtette kötelességét, a mór mehet.” Bőrével is kifizethető az a négy pengő forint, ami a vételára volt. Sok pár bocskort kiszabhat belőle gazdája. Szegény ember elég van, aki felkötö a lóbőr bocskort.

Rezi ügyes számító, szorgalmas ember. Tudja, mit csinál. Amint leányai fölserdültek,

bevitte Segesvárra, honnan azok Kolozsvárra, később Pestre kerültek. Egyszer-kétszer cifra viganóban, tollas kalappal látogattak haza. Az egyik még gavallért is hozott magával. Cipész-segéd volt, s beleszeretett a székely szőttekből kivetkőzött csinos leányba. Igen ám, de Mohondófi mellett még több *csüdmadia* is a dikiccsel húzta a barázdát Etéden. Drága volt a puliszkának való, de meg a kosárfonó műhely mellett az egyetlen kis szobában nem volt elegendő hely egy cipész műhely berendezésére is. A vasutakat akkor kezdték építeni az angolok Gyulafehérvár és Kolozsvár felé. R-zi tanácsára a fiatal pár utra kelt. A jó szerencse segített. Előbb egyszerű vasúti, később váltóór lett a főváros közelében a Rezi veje. Élhető állásba jutottak, s az öregekről sem feledkeztek meg.

Az emberi élet fonálát a párkák végtelenné senki számára sem fonják. A Reziét már elvágta a párkák ollója. Özvegyét magához vette a váltóór, s gond nélkül élhetett. Unokáiban gyönyörködhetett. Meg van azonban székely népünkben a honvágy mellett a nagyravágyás, a magát figogtatni szerető természet is.

Reziné, hogy szegény rokonai és volt faluszelei előtt dicsekedhessék, néhány alkalommal lerándult Etédre. Egy alkalommal magam is ott voltam rokonaimnál. A szövetkezeti boltban beszélgettünk, mikor két növendék-leány jött be vásárolni. Az egyik a szomszéd tekintetes asszony részére kért egy liter petroléumot.

— Azt izente az öreg nagyságos asszony, hogy jobb kávé adjanak, mert ez nem jó — s letette a pultra a visszahozott negyedkiló kávé a másik kisasszonyka.

A kis szolgálót ismertem. Szilágyi Márton pénzügyi titkár barátom özvegyénél lakott, s kérdésemre, hogy ki lehet az az öreg nagyságos asszony? válaszul kaptam, hogy Rezi Ferkőné, s az a kis leány unokája. Az anyja az ifjú, nagyanyja az öreg nagyságos asszony. A rokonok is csak így mondhatják. Ezt megkövetelik.

Talán eszébe jutott Rezinének, hogy leánykori gazdája, az erdőszentgyörgyi adóhivatali szolgálta is magát nagyságos urnak hívatta a múlt század ötvenes éveinek elején.

án, a vármegye, a város nyilvánossága előtt mondott, cselekedett, annak mindig sulya, jelentősége legyen, őt magát pedig tisztelet és megbecsülés vegye körül. Családjá, szűkebb baráti köre pedig mély kedélyét, humorát is élvezhette, azt a humort, mely szintén okosságból, megértésből fakad. Most mindez vele együtt elmúlt. Már régebben is betegeskedett, de erős természete mostanig mindig győzni tudott a testi bajokon. Most, nagy és szép családja mély gyászára, rövid szenvedés után hunyt el. Ma, 26-ikán délután temették rendkívül nagy részvét mellett.

A Petőfi-ünnepi est emlékéül.

— Segesvár 1922 júl. 30. —

Falu végén kur a kocsmá
Ott díszlik a téren;
Vigan vannak a legények,
Muzsika szól, zeng az ének,
Mulatoznak szépen.

Igazi itt a legénység,
Igazi a kedve,
Igazi kocsmárosnéval
— Jó kedve ma olyan dévaj —
Táncra kerekedve.

Közöttük a tanító is,
Ő kezdi a nótát;
Mert mulasson bárki fia,
Neki jobban kell tudnia
A magyaros kótát.

Kocsmánk nem rug a Szamosra —
Távol van az innen;
Nagy szerényen a Kúrküllő,
Halkan, mint az esti szellő,
Csörgedez a színen.

Minek ide a Szamospart,
Legénysége mért kell?
Ha valaki magyart akar:
Igazi jó kuruc magyar
Erdélyben a székely.

Nem igazi az uraság;
Az van innen távol,
Aki a vig legényekre
Parancsolón, kevélykedve
Hárgosan rászól.

Kiment örök nyugalomra
A gyümölcsös szélre;
A kastélyán rozsdás a zár,
A birtoka felosztást vár,
Jut idegen kézre.

A Petőfi-siremlékért,
Mit egy ország tett itt,
Ez uraság egymagában:
Áldozatban és munkában
Hozott ugyanennyit.

Ilyeneknek a hiányát
Ki pótolja már ma?
Csendescsünet, fogjunk kezét,
Szót érteni csak úgy lehet,
Ha élül a láрма.

Legények! Azt a tanítót
Jól körül vegyétek!
Nem baj, ha a sors mostoha
Csak az egyház, az iskola
Legyen a tiétek!

T. L.—s.

Ugy tudjuk, hogy a fenti vers megírására főképpen az udvarhelymegyeieknek a Petőfi-ünnepén való részvétele inspirálta az ismeretterületi maradni óhajtó szerzőt, aki művét Segesvárról juttatta hozzánk. A szerkesztő.

Házasság. Schüsler Eszti és Molnár Dénes f. hó. 20-án városunkban házasságot kötöttek.

A Székely Dalegyület az időjárás kedvezettségé miatt f. hó 20-án, vasárnap este tartotta meg szombatra hirdetett dalestélyét. A szépszámmal megjelent érdeklődő közönség a Barkóczy-kerthelyiséget szinte teljesen megtöltötte. A dalegyület a segesvári Petőfi ünnepen már sikert ért számokkal szerepelt. Ezek során Bálint Ignác, Bodrogi Balázs, Kerestély Gyula, Csizmadia Lajos, Verestói Ferenc, Csiki Lajos magán számokat, illetve szóló szerepeiket — többnyire érdekes jelmezekben — hatásosan adták elő. Egy jelenet keretében, megszokott kiváló rutinjával, élénken szavalt: Magyar Erzsébet; Szabolcska Mihály hatásos alkalmi költeményét pedig Tamás Lenke adta elő érzéssel. Csinos jelmezében kedves jelenség volt egy jelenetben Merz Annuska is. Magának a dalegyületnek, Kheil István vezetésével alatt énekelt karénekei szintén hatást keltettek; ami kevés egyenlenség érezhető volt, az annak tudható be, hogy az estélyt megelőzően próbák sem voltak tarthatók, s az együletnek több új tagja van. Az anyagi sikerhez felülfizetésekkel a következők járultak hozzá: Borosnyai Pál dr., Szőlősi Ödön dr., Szabó György 100—100 leu, Hermann Samu, Dézay Balázs 50—50 leu, ifj. Kassay Dénes 35 leu, Szabó Dénes, Szilágyi Ignác 20—20 leu, Burszán Sándor 15 leu, Verestói

István, Lichmann N., Pollák Béla és Kőnczey Istvánné 5—5 leu. Adományokat ezután is köszönettel nyugtatja: a Dalegyület.

Iskolai beiratások. A helybeli református elemi fiu- és leányiskolában a beiratások szeptember hó 1-én kezdődnek és naponta 8—12-ig fogaak eszközöltetni a király utcai leányiskolában. A tanítás teljesen ingyenes, sem tandíj, sem fenntartási díj nincs. Beiratási díj, az állami törvény szerint, minden növendék után 2 leu. Az így begyűlt összeg iskolai könyvtárra fordítandó.

Beiratások az állami polgári leányiskolába. Közoktatásügyi miniszter (bukuresti) legutóbbi rendelete szerint az 1922—23 ik tanév szeptember 15-én kezdődik és július 10-ig tart; a tanítások június 20-án fejeződnek be. Szeptember 1—14-ig a tanulók jelentkezhetnek az igazgatónál előjegyzésre; a szabályszerű beiratás szept. 15—19 napjain történik s ugyanezen időben tartatnak meg a magán, javító és felvételi vizsgák. Szeptember 20-án az órarend és iskolai rendeletek kihirdetése, szeptember 21-én istentisztelet lesz. A rendes tanítás 22-én veszi kezdetét. A tanulók beiratási díja 50 leu, egész évi tandíj 50 leu. Hadiárvány minden díj fizetése alól felmentetnek; szegénysorsú jótanulók egész vagy fél tandíjmentességben részesülnek.

A ref. kollégiumba a városi tanulók szeptember 2 és 4-ikén, a vidékiek 5 és 6-ikán iratkozhatnak be. Bennlakók részére elég hely van.

Beiratás a ferencrendiekénél. A ferencrendiek vezetése alatt álló róm. kath. elemi fiúiskolában a beiratkozások szeptember 1, 2 és 4-én eszközöltetnek.

Elemi iskolai beiratások. A helybeli állami elemi magyar nyelvű fiu-, leány és szombatfalvi vegyes iskolába a jövő tanévi beiratások tartanak szeptember hó 1—5-ig, naponta d. e. 8—12-ig és d. u. 2—4. óráig. A tanév 6-án nyílik meg. A beiratások helye a volt reáliskola jobb szárnya emeleti része. Az iskola igazgatósága felkéri a szülőket, hogy ezen megjelölt napokon 6—12. éves iskola köteles gyermekeiket irassák be és folytatólag járassák pontosan iskolába. Az oktatás tandíjmentes; a tannyelv magyar.

Gazdasági ismétlőiskolai beiratások. A 12—14 év közötti fiu- és leány ifjuság, amennyiben más iskolába nem jár, köteles a helybeli áll. gazd. ismétlőiskolába beiratkozni szept. 1—5-ig.

A cristuri (székelykereszturi) unitárius főgimnáziumban szept. 1—3. napján lesznek beiratások. Felvételtnek úgy fiu, mint leány növendékek felekezeti különbség nélkül. A javító és pótvizsgálatok augusztus 29—30-án lesznek megtartva.

A cristuri (székelykereszturi) állami tanítóképző-intézet igazgatósága tudatja az érdeklő szülőkkel és tanulókkal, hogy felvételi vizsgák és beiratkozások ideje szeptember 1-éről elhalasztott és várják be az igazgatóság értesítését, melyben az új határidő közölve lesz.

Halálozás. Osváth Miklós volt zetelaki róm. kath. tanító f. hó 21-ikén, 63 éves korában, Székelybathlenfalván elhunyt. Mint egyházának és fájának hű fia fáradhatatlanul munkálkodott hivatása betöltésében. A tanítói pályán 43 évig működött, nemzedékeket nevelve jellemes életre és kötelességteljesítésre. Nagyszámú rokonság gyászolja, nagy részvét mellett temették.

Szakács Rebi f. hó 26-ikán városunkban 50 éves korában, hosszas szenvedés után elhalt. Kiterjedt rokonság gyászolja.

Öreg pap. Istennek hűséges szolgája, te is elmentél. 80 esztendővel vállaidon, ifju fűréssel, s a hívó lélek áhítatával hirdetted 52 éven át fiátfalvi református híveidnek az igét, s ahová egy életnek is beillő idő alatt oly sokat kísértél ki, te is megtértél oda, „Kerek dombnak” egyszerű temetőjébe. Deresedő haju férfiak, ráncos képű asszonyok, akiket te kereszteltél, roskadozó menésű agg férfiak, tipegő, elerőtlenedett vén asszonyok, kiket te egy életre eskettél össze, csacska ifjuság, akiket a szent bibliára ütve, oly sokszor feddtél meg a szószékről csintalanságukért — zokogva álltak körül koporsódat, s öreg, megkopott bibliád ott az egyszerű szószéken árván maradt, s hiába vár, hogy felvéve a szentlelkét öreg testtel, de az örök ifjunak dörgő szavával itéld el a világ romlottóságát, a lelkek eltévelyedését. Már nem prédigálsz, tested megtért az édes anyaföld ölébe, melyet oly nagyon szeretted; de te azért élez s élni fogsz mindaddig, míg a most élő nemzedék hallja templomod sugar tornyu harangjának imára csalogató szavát, mert a harang csengésében megcsendül a te neved, előtör emlékezeted s a megmegújuló emlékezet minduntalan emléket emel neked, öreg pátriárka, ki oly sokáig hirdetted, a te igaz Istened igéjét, s hirdetted egyszerű, igénytelen szavakkal, úgy, hogy a megilletődés, a megbánás, a magabizallság és

kiegészítődés mindig urrá lett az elfásult lelkeken. Öreg, immár az enyészeté lett papom: Soós Farkas, Isten veled, emléked legyen örökké áldott. (V—6.)

Meghívás. Az itteni róm. kath. egyház-közégg tagjait szeptember 3-ra (vasárnap) d. e. 11 órakor a róm. kath. főgimnáziumban tartandó közgyűlésre meghívom. Tárty: A tanítók fizetésének a jövő iskolai évre való megállapítása. — Pál István, plebános.

Az ebzárhat meg nem tartása miatt igen sok feljelentés érkezett a rendőrséghez, mely legutóbb a következőket büntette meg: Fernengel Gyulát 20, Szávuj Mózeset, Mezei Ölna drt 50—50, Lányi Nándort, Zsigmondovics Vilmost, Derzsi Balázst 40—40 leura. Tanácsos tehát a kutyájára mindenkinek ügyelni, nehogy őt is büntetés érje.

Talált pénz. Szent István napján, d. e. 11 órakor a mise után valaki pénzt ejtett el a plebánia templom előtt. Az illető átvetheti Schüsler Máttyás sekrestyéstől.

Gyilkolt a pálinka ismét, — ki tudja, hányadszor kell ezt már leírunk, elmondanunk. S fogjuk is még, sajuos, sokszor elmondani, mert népünk egyrésztében a duhajkodó szokásokhoz, szeszhez való ragaszkodás oly erős, hogy más arról nem tudja leszoktatni, csak a saját kára, szerencsétlenségbe zuhanása. Pedig, hogy a pálinka őt csakugyan, az sodor a romlásba máskülönben jóra való, tisztességben megélemedett koru embereket is, azt az esetek sokaságából minden gondolkodó fej felismerhetné. S ennek példája a legutóbbi szolokmai eset is. F. hó 15-ikén ott Jakab Boldizsár, testvére Jakab György, Dániel Géza és még többen, szolokmaiak, kepőt vittek a ref. papnak. A megyebíró pálinkával kínálta őket, ami őket jókedvre, izgága hajlandóságra hangolta. Közben Dániel Géza és Jakab György összeszó-lalkoztak, össze is verekedtek. Jakab Boldizsár testvérenek segíteni akarván, egy vasvillával hatalmas ütést mért Dániel Géza koponyájára, mely beszakadt, s agya is összezuzódott, úgy hogy a különben erőteljes, 51 éves ember 3 napi kínlás után meghalt. A másik áldozat, a szerencsétlenségbe sodródott Jakab Boldizsár pedig, ki 48 éves, családos ember, maga jelentkezett a hatóságánál, s rettenetes töredelemmel bánja, amit a pálinka hatása alatt elkövetett. Az ügyészség gyilkosság miatt adott be ellene vádindítványt, ez azonban a további vizsgálat megállapításai alapján, valószínűleg halált okozó súlyos testi sértéssé fog átmindósított. A 20-án megtartott bírói szemléa és boncolásnál Szabó Géza dr. vizsgálóbíró, Voszka dr. ügyész, Comsa dr. és Böhm dr. orvosok vettek részt.

KÖZGAZDASÁG.

Lapunk múlt számában figyelemztettük a gazdaközönséget, hogy már a közeledő őszi vetések ideje előtt szerezzék be műtrágyát, nagyobb termés elérése céljából. Nincs szándékunkban gazdáinkat arra biztatni, hogy esetleg szertelenségbe merjenek a műtrágya alkalmazásával ott, ahol idáig nem használták műtrágyát. Ezért mindazon közegekben, a hol eddig a műtrágyát csak hirtől ismerik, — legajánlatosabb lenne, ha a gazdák kísérletezés szempontjából egyelőre kisebb területen (mondjuk: $\frac{1}{4}$, $\frac{1}{2}$ hold területű őszi vetésükön) próbálnák ki a hatást, s majd látva, hogy a kiadott pénz kamatostól megtérül, — lehet reményünk, hogy a kísérletezés nem marad kísérletezésnek, hanem a gazdák azt épp úgy fogják alkalmazni, mint az istálló-trágyát. Csakis mindent elkövetve érhetjük el azt, hogy a holdankénti 5—6 métermázsza átlag termést tud szárnyalhatjuk.

Őszi szántás féltrágya. — A mennyiben az időjárás engedni fogja, gazdáink igyekezzenek a tavasziak alá jövő földjeiket felszántani, — mert már idejé: multa az a balga felfogás, hogy nem jó ősszel tavasziak alá szántani.

Több gazda kör még az 1922 évi naptárakkal és a kivitt vasneműek árával nem számolt el, bár az elszámolásra több izben, s levél útján is felhívtak, — felkértek az elnökök, hogy valahára az elszámolást ejtsék meg.

Bakk Mihály szentléleki lakosnál 2 drb. 9 hónapos manglica kau, Kovács Dénes udvarhelyi lakosnál egy 2 éves tenyészizagolványval oltatott piros tarka bika eladó.

Mindazok, kik műtrágyát óhajtanak beszerezni, szándékukat a Szövetségéül jelentsék be, hogy az ár közlésével az összegek beszédéséről s a műtrágya beszerzéséről gondoskodhassunk. Csak is az esetben rendelkezünk műtrágyát, ha legalább is egy vagonra való igénylés lesz. V—6.

Kiadó: a Könyvnyomda R.-t. Odorheiu (Székelyudvarhely).

Legolcsóbb és legjobb minőségű kül- és belföldi női és férfiruhaszövetek divatos női kabátokra, férfi raglán, felöltő, télikabát és öltönyökre nagy választékban kaphatók LÖBL R. üzletében.

Kitűnő tiszta gyapju öltönyre való szövetek összes hozzávalóval együtt 900 leutól kaphatók!

Vadonatúj 9 rostás „Kalmár” szórórosta

jutányosan eladó. Cím: a kiadóban.

Szeptember 1-től tanítók szabni, varrni olcsón és gyorsan. — Elvállalok: kabát, kosztüm, ruha- és fehérnemű varrást jutányos árért. Mihaiu Viteazul (Király-utca) 29.

Iskolás fiukat és leányokat

szeptember 1-től teljes ellátásra elfogad özv. dr. Egyedné, Str. Principesa Ileana (Eötvös-u.) 10—12.

Eladó betelelt méhcsaládok,

Dzierzon I., II., III-as, három keretsoros kaptárakkal vagy kaptárak nélkül Péterfy Áron ny. tanítónál Merești (Homoródalmáson).

Gimnázista leányokat kosztra és szállásra elfogad özv. Kovács Pálné Str. Reg. Carol (Orbán Balázs-utca) 26. szám alatt.

FIGYELEM!!

Szives tudomásvétel végett értesitem a n. é. közönséget, hogy Odorheiu-Székelyudvarhelyen, Str. PRINCIP. ELISABETA (Bethlen-u.) 63. sz. alatt

(Hotel ALBA JULIA szálloda) kitűnő

erdélyi asztali és csemege borok

kaphatók jutányos árban, ugy nagyban, mint kicsinyben. — Tisztelettel:

az ALBA JULIA-SZÁLLODA BÉRLŐJE.

Értesítés.

Tisztelettel tudomására hozom a nagyérdemű közönségnek, hogy folyó évi szeptember hó 1-ével Bul. Reg. Ferd. (Kossuth-u. 7. számú házban egy

fordító-irodát

létesítettem, hol is a legjutányosabb árak mellett mindennemű román, magyar- és németnyelvű fordításokat elvállalok.

Hivatalos órák: d. e. 8—12. és d. u. 3—5

Tisztelettel: Nagy András,

joghallgató, (volt államrendőrségi tisztviselő.)

Megérkeztek az őszi kalapujdonságok,

kalaphoz való anyagok, u. m.: tűzék-virág, bársony duftin-szalag, spaterle drót stb. Átalakított velour- és filz-kalapokat a legrövidebb idő alatt, bársony kalapokat a legdivatosabb modell-formák után. Nagy raktár és dús választék kezdett kézimunkákban, előhuzott gobelin-képekben. Iskola-pamut, minden színben kötő- és himzőpamut, minden számban horgolócérna. Kézimunka-vásznak, kongre, arc- és menyasszonyi fátylak, csipkegallér, himző-gyöngyök, női- és gyermekharisnyák, babaruhák, lakkövek, keztyűk, gombok stb. Előnyömtatok gyorsan és tisztán. Szives pártfogást kér tisztelettel: **Ordelt J.**

Odorheiu r. t. város tanácsától.

Szám 2789—922. k. i.

Hirdetmény.

A városi tanács közhiré teszi, hogy akiknek akár letétben van Budapesten, vagy magyarok által el van kobozva, vagy pedig, a vétel esetét kivéve, más módon jutott oda, művészi tárgyak, történelmi műemlékek, régiségek, okmányok, vagy másféle közérdekű tárgyak, azok írásbeli nyilatkozatot terjesszenek be a városi tanácshoz, aug. hó 31-ig, melyben a tárgyaknak megjelölésén és a távollét okain kívül minden olyan körülmény előadandó, amiből a tárgyak holléte és azonosága megállapítható.

Odorheiu, 1922 augusztus 16.

A városi tanács.

Homoród-fürdői Villa eladó.

Értekezni lehet: Odorheiu, Boulevard Reg. Ferdinand (Kossuth-utca) 45. szám alatt.

Megrendelésre házhoz szállítok befőzésre alkalmas

elsőrendű paradicsomot

Szabady Tivadar Odorheiu (Székelyudvarhely)

„Vomag” német gyártmányú teherautó 4 tonnás, 45 HP., majdnem egészen új, eladó. Megtekinthető Karres Sámuel & fiai börgyárnál Medias (Medgyesen).

Műbutorok.

Mélyen leszállított árakban.

A legszebb és legmodernebb kivitelű készbutorok szerezhetők be Odorheiu Bul. Reg. Ferdinand (Kossuth-utca) 27. sz. alatt Balázs Károly cég áruárak-tárában.

Legolcsóbb beszerzési forrás.

Odorheiu r. t. város tanácsától.

Szám 3049—1922. k. i.

Hirdetmény.

Közhirre tétetik, hogy Odorheiu város közhivatalán a lépfene-betegség egy szavasmarhán megállapította.

Ismételten felhívom a közönség, illetve az állatbirtokosokat, hogy állataik belső megbetegedését, vagy elhullását azonnal jelentésük be.

Egyben felhívom a közönség figyelmét, hogy a lépfene az emberekre is nagy mértékben veszélyes és hogy lépfene vagy annak gyalujában megbetegedett állat tejét, húját, zsírját, szőrét, bőrét, gyapját és más termékeit forgalomba hozni tilos.

Odorheiu, 1922 augusztus 12.

Körtvélyfay h. primár

ÁLLANDÓAN RAKTÁRON TARTOK:

Ideál furógépeket 13 m/m fémfuróhoz

10. számú furógépek 25 m/m

2 sz. furógépek 22 m/m fémfuróhoz

Kovács-üllök Phönix acélból

Kovács szerszámok

Csavarvesszők

Steier-satuk egész 30 kg-ig

Órás satuk — Órás-resszelők

Reszelők minden nagyságban és méretben

Körfűrészek

Gatterfűrészek

Fűrészlapok különböző formákban

Karikahajós varrógépek

Csővágó 1 szolltól 3 szollig

Csőfogók 1 szolltól 3 szollig

Önműködő kenőszelencék és olajozók

Drótkéfék

Villás kulcsok

Benzin forrasztó pákák

Gépolajok

Cylinder olaj (Valvolin)

Varrógép-olaj üvegekben

Tavotta (gépszir)

Szárnyszivattyúk 5. számig

Gummilemez

Klingerit, eredeti angol 4-ig

Asbest lemez egész 5 m/m ig

Gépvarrósíj

Szijszegecsek vörös résből

Serleg-csavarok

Csavarárúk

Gummicsövek

Szeparátorok

Vajköpülők

Kerékpárok — Kerékpár alkatrészek

Kerékgy-furó 2 $\frac{1}{2}$ —3 $\frac{1}{4}$ szollig

Lemez ollók

Juhnyíró ollók

Szunyogháló

Hitelesített űrmértékek

Épület- és bútortasolás

Zománcédények

1 nagy jégsekrény

Pénuszekrény

Football labdák

Horgonyozott tetőlemez

Fekete tetőlemez

1 transmissio rud 6 mm. vastag, 3 meters

Kandia-bonbonok

Kávé — Rizs

Cukor

Liszt

Lucernamag

Firnise

Express-lakk

Kopál-lakk

Brunolin

Zománcfesték

Minium

Linoleum

Vaslakk

Terpentin

Horgonyfehér

Szatinober

Szalamiák egész és törött

Dura elemek

legolcsóbban beszerezhetők: **Josif BACSICS József**

Prevalia de Coloniale și Ferărie — Vas- és fűszerkereskedés Odorheiu-Sz.-udvarhely, Piața Regina Maria (Batthyány-tér) 5.